BAKİ KABRİSTANI İÇİN MEŞRÛ ZİYÂRET

[Türkçe — Turkish — تركي]

Hazırlayan: Heyet

Terceme: Muhammed Şahin

Tetkik: Ali Rıza Şahin

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ الزيارة الشرعية لمقبرة البقيع ﴾

« باللغة التركية »

إعداد

مجموعة من العلماء

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2011 - 1432

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Birincisi: Baki Kabristanı

Baki; Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in zamanından günümüze kadar Medine halkının kabristanıdır.[1]

İkincisi: Kabristanın Fazîleti

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Baki el-Ğarkad kabristanını ziyâret eder ve oradakilere istiğfarda bulunurdu.

Nitekim Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yanımda gecelediği her gecenin sonunda (Medine kabristanı) **Baki'ye çıkar ve şöyle dua ederdi:**

---

[1] Bkz: "Vefâu'l-Vefâ", 2/1154. "el-Meâlimu'l-Esîrâ", s: 52. "Âsâru'l-Medine", s: 171

((اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ، وَأَتَاكُمْ مَا تُوعَدُونَ غَدًا مُؤَجَّلُونَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللهُ بِكُمْ لاَحِقُونَ، اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِأَهْلِ بَقِيعِ الْغَرْقَدِ.))

"Ey mü'minler yurdunun (kabristanın) sâkinleri! Allah'ın selâmı üzerinize olsun. Yarın meydana gelecek diye vadolunduğunuz şey (ölüm) size gelmiştir. Sizler, ölüm ile yeniden dirilme arası müddette bekletiliyorsunuz. İnşaallah bizler de sizlere kavuşacağız (sizler gibi öleceğiz). Allahım! Baki el-Ğarkad halkına mağfiret eyle!" [1]

Yine, Âişe'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunan uzun hadiste Cebrail -aleyhisselâm- Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e şöyle demiştir:

"Şüphesiz ki Rabbin, Baki halkına (kabristanına) gitmeni ve onlara istiğfarda bulunmanı emretti." [2]

"Kıyâmet günü Baki kabristanından yetmişbin kişi diriltilecek ve hesapsız cennete girecek" veya

[1] Müslim; hadis no: 974

[2] Müslim; hadis no: 974

"Baki halkı, kıyâmet günü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte diriltilecek ve O'nunla birlikte haşrolunacak" veyahut da "Baki halkı, kabir azabından emîn kılınacak" diye rivâyet edilen hadislerden hiçbirisi sahih değildir.

İkincisi: Kabristanı ziyâret etmenin meşrû oluşu ve ziyâretçinin burada yapacağı duâ

Kabirleri ziyâret etmek, her yerde meşrûdur.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

"...O halde kabirleri ziyâret edin. Çünkü kabirleri ziyâret etmek, ölümü hatırlatır."[1]

Medine'de bulunan erkeklerin, Baki el-Ğarkad kabristanını ziyâret etmeleri meşrûdur. -Daha önce de belirtildiği gibi- Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Baki halkını ziyâret edip onlara duâ ettiği sâbittir. Kadınlara gelince, -ilim ehlinin görüşlerinden

[1] Müslim; hadis no: 2256

doğru olanına göre- onların kabristanı ziyâret etmeleri meşrû değildir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

"Allah, kabirleri çok ziyâret eden kadınlara lânet etsin."[1]

Kabir ziyâreti hakkında gelen hadisler-den, bir müslümanın kabirleri ziyâret ederken üç fayda elde edeceği açıkça görülür:

1. Bir müslüman, bu gibi makama salih amelle hazırlanmak için kabirleri görmekle ölümü hatırlar. Nitekim bu, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabirler hakkındaki şu sözünde açıkça görülür:

"...O halde kabirleri ziyâret edin. Çünkü kabirleri ziyâret etmek, âhireti hatırlatır."[2]

---

[1] Tirmizî;3/372

[2] Tirmizî; hadis no: 1056. İbn-i Mâce; hadis no: 1576. Tirmizî: "Bu, hasen sahih hadistir" demiştir.

2. Kabirleri ziyâret etmekle Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- örnek alınmaktadır. Zirâ kabir ziyâreti, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in yaptığı bir sünnettir. Bir müslüman, kabirleri ziyâret etmekle, hem Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i örnek alma ecrini, hem de O'nun: **"... O halde kabirleri ziyâret edin..."** emrine icâbet etme ecrini elde etmiş olur.

3.Kabirleri ziyâret etmekle müslüman kardeşlerine duâ ederek ihsanda bulunmuş olur. Zirâ kabir ziyâretinde Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den sâbit olan ve ashâbına da öğrettiği duânın sözleri, müslüman ölülere duâyı içermektedir. Bu ise onlar için faydalıdır ve Allah'ın izniyle onlar, bundan istifâde edeceklerdir. Ayrıca ziyâretçi müslüman kardeşlerine duâ etmek ve onlara ihsanda bulunmakla ecir kazanır.

Bir müslüman Baki kabristanını ziyâret ettiğinde, bu konuda meşrû kılınan sınırda durması (sınırı aşmaması) gerekir.Dolayısıyla Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den gelen aşağıdaki duâ ile -Âişe -

Allah ondan râzı olsun- ve başkalarının hadislerinde olduğu gibi- buna yakın lafızlarla gelen duâ ile ölülere şöyle duâ etmelidir:

((اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللهُ بِكُمْ لاَحِقوُنَ، يَرْحَمُ اللهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَالْمُسْتَأْخِرِينَ، نَسْأَلُ اللهَ لَناَ وَلَكُمُ الْعاَفِيَةَ.))

"Ey mü'minler yurdunun (kabristanın) sâkinleri! Allah'ın selâmı üzerinize olsun. İnşaallah bizler de sizlere erişeceğiz (sizler gibi öleceğiz). Allah, sizden önce ölenlere de, sonra öleceklere de merhamet etsin. Allah'tan bize ve size, (her türlü belâlardan, dünyâ ve âhiret azabından) kurtuluş dileriz."[1]

Dördüncüsü: Baki el-Ğarkad Kabristanı'nda yatan bazı kimselerin yerlerinin tesbiti

Baki, Medine halkının ölülerinin defnedildikleri kabristandır. Bu sebeple buraya birçok sahâbe, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hanımları,

[1] Müslim; hadis no: 974

tâbiîn ve Medine'de vefat etmiş imamlar defnedilmişlerdir. Söylendiğine göre bu kabristanda 10.000 sahâbi yatmaktadır.

Bilindiği üzere İslâm, sahipleri bilinsin diye kabirlerin birbirinden ayırt edilmesini teşvik etmemiştir. Aksine kabir olduğu bilinsin diye sadece taş gibi bir şeyin konulmasına izin vermiştir. Kabrin üzerine duvar örmeyi ve üzerine yazı yazmayı yasaklamıştır.

Nitekim Câbir b. Abdullah'tan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, o şöyle demiştir:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kabrin üzerine oturmayı, kabri kireçle sıvayıp boyamayı, üzerine binâ yapmayı veya üzerine yazı yazmayı yasakladı."[1]

Bunun anlamı; adı geçen işâret, uzun bir zaman sonra silinmeye yüz tutacaktır. Çünkü dînî şeyler, kabrin (sahibinin) bilinmesiyle ilgili değildir. Bunun

---

[1] Ebu Davud; hadis no: 3227. Tirmizî; hadis no: 1052. Nesâî; hadis no: 2027. Hâkim; 1/525. Hâkim; "Hadis, sahihtir" demiştir.

içindir ki Baki Kabristanı'ndaki kabirlerin üzerindeki işâretler zamanla silinmiştir. İşin gerçeği sahipleri tam olarak bilinmemektedir.

el-Feyrûz Âbâdî Baki Kabristanı hakkında şöyle demiştir:

"Şüphesiz bu kabristan, Muhâcir ve Ensar'dan bu ümmetin efendilerinin büyük bir kesiminin naaşlarıyla doludur. Fakat ilk müslümanların kabirleri yüceltmekte aşırıya gitmekten ve kabirleri kireçle sıvayıp boyamaktan uzak durmaları sebebiyle kabirlerden çoğunun eserinin silinmesine yol açmıştır. Bunun içindir ki belli birkaç kişinin kabirleri dışında pek çoğunun kabrinin yeri bilinmemektedir..." [1]

Bazı tarihçilerin, bazı kabirlerin sahiplerinin tayini (tesbiti) konusunda zikrettiklerine gelince, bu zanna dayanır. Zirâ Baki, Medine'deki müslümanlar için umumi kabristandır ve içinde belirli bir kimseye âit bir yer yoktur. Kabristanda asırlardır süregelen defin olayından dolayı defnedilen kişinin kabrinin yerini

---

[1] "el-Meğânimu'l-Mutâbe", 2/508

muhafaza etmek, mümkün değildir. Ayrıca yağmur ve sel suları, yerin üstünü sürekli değiştirmektedir. Özellikle de toprak bölge olan Baki bölgesinin bulunduğu yeri değiştirmekte ve yağmur ve sel suları, zamanında Medine halkının boğulmaktan endişe ettiği Mehrûz vadisi buradan geçmektedir. [1]

Bunun yanında selef-i sâlih olan sahâbe, tâbiîn ve etbâu't-tâbiîn, kabirlerin üzerine bina yapmayı ve üzerine yazılar yazmayı yasaklayan şer'î delillere sıkı sıkıya bağlı kalmışlardır. Zirâ bir müslüman, kabristanı ziyâret ettiğinde veya oraya uğradığında ölülere duâ etmenin dışında İslâm'da kabirlerle ilgili bir şey gelmemiştir.

Bunun içindir ki bir müslümanın, Baki Kabristanı'nı ziyâret ettiği zaman genel olarak oradakilere duâ etmesi ve oraya, insanlardan falancanın kabrinin yeridir diye gitmemesi gerekir.Zirâ kendisinin yakın akrabası veya yakın bir zamanda defnedilen birisi olmadıkça bunu tesbit etmek imkansızdır. Baki Kabristanı'nı bilen

---

[1] "Tarihu'l-Medine", 1/168

ve ziyâret eden birisinin, belirli birisinin kabri olduğunu kesin olarak söylemesi mümkün değildir.

Beşincisi: Kabristanda yapılan hatalar

Baki Kabristanı'nı ziyâret eden kimsenin, ziyâret sırasında Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine uygun hareket etmeye çalışmalı ve kendisini günaha düşüren veya sevabını azaltan amelleri işleyerek O'nun sünnetine aykırı hareket etmekten sakınmalıdır.

Baki Kabristanı'nı ziyâret eden kimsenin aynı hatalara düşmemesi için bazı ziyâret-çilerin düştükleri hataları zikredeceğiz:

1. Ölüleri aracılar kılmak, onlardan yardım dilemek ve onlardan şefaat istemek.

2. Dînen emredilen âdâptan olduğunu zannederek kabirlerin önlerinde huşu ve sükûnet içerisinde durmak sûretiyle aşırıya gitmek. Bu davranış, kabirlerdeki ölüler hakkında haddi aşan aşırıya gitmektir ve kabirlerdeki ölüler sebebiyle şirke götüren sebeplerdendir.

3. Kabirlerdeki ölülere rükû ve secde etmek. Rükû ve secdenin ibâdet olması sebebiyle bu ibâdetin Allah'tan başkasına yapılması câiz değildir.

4. Kabristanın surları dışında veya içinde bulunan güvercinlere buğday gibi yemler atmak ve özellikle güvercinleri doyurmanın sevap veya bu davranışta bereket olduğuna inanmak. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- böyle bir şey yapmamıştır. Ashâbı -Allah onlardan râzı olsun- ve onlara güzellikle tâbi olanlar da böyle bir şey yapmamışlardır. Bu davranış,dînde çıkarılan yeniliklerdendir.Ayrıca yiyeceği (nimeti) hor görüp aşağılamak, yoldan geçenlere eziyet etmek ve Mescid-i Nebevî'nin içine kadar girmesine sebep olabilecek çöplerle oradaki alanları kirletmektir.

5. Ağıtlar yakarak ve yüzlere vurarak sesleri yükseltmek. Bilindiği üzere bu, dînen haram kılınan şeylerdir. Hatta büyük günahlardandır. [1]

[1] Bkz: el-Heytemî el-Mekkî; "ez-Zevâcir an İktirâfi'l-Kebâir", 1/306

6. Namaz kılarken kabirlere yönelmek ve bu namazı, "Ziyâret Namazı" diye adlandırmak. Oysa kabirlere yönelerek namaz kılmak, müslümanların oybirliğiyle haramdır.

7. Erkeklerle kadınların birbirine karışması. Bu, haram olan bir durumdur.

8. Toplu halde zikir ve duâ etmek. Ne Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, ne ashâbı, ne de tâbiîn böyle birşey yapmıştır.

9. Bereket ve şifâ bulmak amacıyla kabirlerden toprak alarak ona el-yüz sürmek veya ona başka maddeler karıştırmak.

10. İhtiyaçları karşılamaları ve sıkıntıları gidermeleri için kabirlerdeki ölülere mektup gibi şeyler atmak.

11. Bereket getirmesi için kapı ve pencerelere ip ve bezler bağlamak ve buralara kilitler asmak.

12. Yine bereket getirmesi için kabristanın duvarlarına, kapılarına ve kabristanın içindeki şeylere el-yüz sürmek.

13. Bazı kabirlerin üzerine paralar koymak. Bu davranış, Allah'tan başkasına adakta bulunmaktır.

14. Üçer defa Fatiha, İhlas, Felak ve Nas sûrelerini, Yasin sûresi ile Bakara sûresinin son âyetlerini okumak ve bunların sevabını ölülerin ruhlarına sadaka olarak vermek.

15. Bereket elde etmek amacıyla tırnak, saç ve dişleri kabristana gömmek.

16. Ölüleri aracılar edinmek için kabirlerin üzerine güzel kokular serpmek. Bu davranış, Allah Teâlâ'dan başkasına yakınlaşmaya çalışmaktır ki, haramdır.